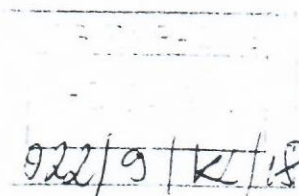

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 26 marca 2018 r.

DWST-WPZN.6000.2.2017.EB

Pan
Krzysztof Baszczyński
Wiceprezes Zarządu Głównego
Związku Nauczycielstwa Polskiego

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na pismo z dnia 5 marca 2018 r. nr ZPE/022/09/KL/18, w którym zgłoszone zostały uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagradzania zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Ministerstwo Edukacji Narodowej podziela pogląd o potrzebie dokonania zmian w obecnym systemie wynagradzania nauczycieli.

W listopadzie 2016 r. Minister Edukacji Narodowej powołał Zespół ds. statusu zawodowego pracowników oświaty, w którego skład wchodzi przedstawiciele reprezentatywnych związków zawodowych zrzeszających nauczycieli, korporacji samorządowych oraz resortów. W ramach prac Zespołu dyskutowane są również kwestie dotyczące systemu wynagrodzeń nauczycieli.

Po zakończeniu I etapu prac Zespołu, Minister Edukacji Narodowej w uzgodnieniu z Ministrem Finansów ustalił, że prace analityczne dotyczące możliwości unowocześnienia zasad finansowania zadań oświatowych i zmian systemu wynagradzania nauczycieli będą kontynuowane w ramach grupy roboczej Zespołu. Zagadnienia dotyczące modelu subwencji oświatowej oraz systemu wynagrodzeń nauczycieli powinny być omawiane w gronie środowisk współodpowiedzialnych za kształtowanie warunków funkcjonowania systemu oświaty. W dyskusji tej, obok ekspertów resortu finansów i resortu edukacji, powinni uczestniczyć przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, a także związki zawodowe reprezentujące nauczycieli.

Odnosząc się do kwestii wzrostu wynagrodzeń nauczycieli, począwszy od 2018 roku rozpoczęto wdrażanie planu podwyższenia wynagrodzeń nauczycieli o ok. 15,8% w ciągu trzech lat, co jest porównywalne z przewidywanym w tym okresie wzrostem przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej – 15,9%. Kolejne etapy podwyższania płac nauczycielskich zostaną wprowadzone od stycznia 2019 r. oraz od stycznia 2020 r. Ponadto należy przypomnieć, że ostatnia podwyżka płac nauczycieli miała miejsce w 2012 r. W 2017 r. po raz pierwszy od 5 lat nauczyciele otrzymali waloryzację wynagrodzeń w wysokości 1,3%.

Zgodnie z ustawą budżetową na rok 2018 z dnia 11 stycznia 2018 r. (Dz. U. poz. 291) od 1 kwietnia 2018 r. nastąpi wzrost kwoty bazowej dla nauczycieli, tj. o 5,35% w stosunku do wysokości kwoty bazowej z roku ubiegłego. W związku z powyższym, zgodnie z art. 30 ust. 3 ustawy – Karta Nauczyciela, z dniem 1 kwietnia br. wzrośnie wysokość średnich wynagrodzeń nauczycieli. Mając na uwadze konieczność zachowania na dotychczasowym poziomie relacji minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego do średniego wynagrodzenia

nauczycieli, projekt rozporządzenia przewiduje tożsamy wzrost (o 5,35%) wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli. Zwiększenie minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego powyżej tego poziomu i odejście od dotychczasowych relacji wynagrodzenia zasadniczego i średniego wynagrodzenia, prowadziłyby do zawężenia przestrzeni na inne elementy wynagrodzenia lub stawiałyby samorządy przed koniecznością wypłacania wynagrodzeń ponad poziom wynagrodzenia średniego.

Termin wdrożenia pierwszego etapu podwyżki, tj. 1 kwiecień 2018 r. określony został w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018 (Dz. U. poz. 2371), w której art. 10 stanowi, że podwyższenie wynagrodzeń dla nauczycieli w związku z kwotą bazową obowiązującą od dnia 1 kwietnia 2018 r. następuje nie później niż do 30 kwietnia 2018 r., z wyrównaniem od dnia 1 kwietnia 2018 roku.

Ponadto w kwestii wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli uprzejmie informuję, że wynagrodzenie zasadnicze jest jednym z elementów wynagrodzenia średniego. Tak więc podwyższenie stawek wynagrodzenia zasadniczego jest regulacją dotyczącą składnika w strukturze wynagrodzeń nauczycieli przy zastosowaniu mechanizmu gwarantującego zachowanie dotychczasowych relacji pomiędzy składnikami wynagrodzenia średniego. Do obliczenia wysokości wynagrodzenia każdego pracownika przyjmuje się przysługujące pracownikowi składniki wynagrodzenia i inne świadczenia wynikające ze stosunku pracy. Zatem minimalnego wynagrodzenia za pracę nie można odnosić tylko i wyłącznie do wynagrodzenia zasadniczego. Ustalając wysokość wynagrodzenia nauczyciela, poza wynagrodzeniem zasadniczym, należy uwzględnić również inne składniki wynagrodzenia wyszczególnione w art. 30 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r. poz. 1189, z późn. zm.), które otrzymuje nauczyciel, tj. składniki zależne i niezależne od wynagrodzenia zasadniczego. W sytuacji, gdy łączne wynagrodzenie nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze byłoby niższe niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę, pracodawca zobowiązany jest do

wypłaty uzupełnienia wynagrodzenia nauczyciela, do wysokości minimalnego wynagrodzenia, w postaci dodatku wyrównawczego.

Odnosząc się do zagadnień zabezpieczenia środków przeznaczonych na podwyższenie wynagrodzeń nauczycieli, pragnę zaznaczyć iż środki na wynagrodzenia nauczycieli zabezpieczone są w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego jest subwencja oświatowa. W ustawie budżetowej na rok 2018 część oświatowa subwencji ogólnej została zaplanowana w kwocie 43,075 mld złotych. Jest ona wyższa w stosunku do kwoty części oświatowej subwencji ogólnej uwzględnionej w ustawie budżetowej na rok 2017 o 1,166 mld zł, tj. o 2,8%. W kwocie subwencji uwzględniono m. in. dodatkowe środki w związku z podwyższeniem wynagrodzeń nauczycieli o 5% od 1 kwietnia 2018 r. (oraz dodatkowe zwiększenie kwoty bazowej dla nauczycieli, tj. o 0,35 pp. ponad poziom 5% podwyżki w związku z planowaną likwidacją dodatku mieszkaniowego).

Dodatkowo jeszcze w tym roku do puli środków na wynagrodzenia przesunięto środki, około 126 mln zł dotychczas wydatkowane na dodatek mieszkaniowy dla uprawnionych nauczycieli.

Zakres zadań oświatowych, który jest uwzględniany w kalkulacji części oświatowej subwencji ogólnej określony jest w art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1453). Zgodnie z przywołanym przepisem, w celu kalkulacji łącznej kwoty subwencji oświatowej na dany rok bierze się pod uwagę etaty nauczycieli zatrudnionych na podstawie ustawy – Karta Nauczyciela w szkołach i placówkach prowadzonych przez samorządy oraz etaty nauczycieli dzieci 6-letnich w wychowaniu przedszkolnym. Etaty nauczycieli placówek wychowania przedszkolnego (w zakresie dzieci do 5 lat) oraz etaty nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez administrację rządową zgodnie z przepisami ww. ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego nie mogą zostać uwzględnione w subwencji oświatowej. Środki na podwyżki wynagrodzeń w szkołach prowadzonych przez administrację rządową zostały zabezpieczone

w rezerwie celowej budżetu państwa (pozycja 82). Natomiast wychowanie przedszkolne jest finansowane przede wszystkim z dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego. Jest ono dodatkowo wspierane w postaci transferów z budżetu państwa poprzez objęcie częścią oświatową subwencji ogólnej dzieci sześciolletnich oraz dotację przedszkolną na dzieci w wieku do lat 5 (łącznie ok. 3 mld zł). Zarówno wspomniana subwencja jak i dotacja wzrastają w przeliczeniu na ucznia w roku 2018. W pozostałym zakresie koszt podwyżki wynagrodzeń nauczycieli przedszkolnych powinien obciążać, zgodnie z systemowym ujęciem finansowania zadań przedszkolnych, budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Rezerwa celowa pozycja 81 w projekcie ustawy budżetowej na 2018 r. z dnia 24 sierpnia 2017 r. została utworzona w celu zabezpieczenia środków na podwyżki wynagrodzeń nauczycieli w 2018 r. Środki w tej rezerwie nie były przewidziane na sfinansowanie innych zadań oświatowych. Dlatego w trakcie prac nad ustawą budżetową środki z rezerwy zostały przeniesione do części oświatowej subwencji ogólnej.

Na 2018 r. w subwencji oświatowej, oprócz podwyżek dla nauczycieli, uwzględniono również inne zmiany w zakresie zadań oświatowych, m.in. zmiany wynikające z ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, z późn. zm.), ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. poz. 2203), zmiany w liczbie i strukturze awansu zawodowego nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych, przekazywanie szkół do prowadzenia organom administracji rządowej.

Środki na sfinansowanie ww. nowych zadań oświatowych (lub zmiany w zakresie zadań oświatowych) w tym podwyżek w wysokości 5,35% dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach, przedszkolach, placówkach prowadzonych przez samorządy, zostały zabezpieczone poprzez zwiększenie ich dochodów lub poprzez zmniejszenie ich wydatków (oszczędności) w wyniku zmian dokonanych w ww. ustawach. Zmiany te oraz poziom środków na sfinansowanie nowych

zadań w 2018 r. zostały opisane w Ocenie Skutków Regulacji do ww. ustawy – Prawo Oświatowe, ustawy o finansowaniu zadań oświatowych i rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2018 (Dz. U. poz. 2395).

Odnosząc się do kwestii urlopu dla poratowania zdrowia należy podkreślić, że kryterium nieprzerwanego siedmioletniego okresu pracy wymaganego przed pierwszym urlopem obowiązywało do 31 grudnia 2017 r. Tak więc nauczyciel, który miał jakkolwiek przerwę w zatrudnieniu na stanowisku nauczyciela (nawet kilka dni urlopu bezpłatnego) musiał od momentu powrotu do pracy ponownie przepracować nieprzerwanie siedem lat. Zmiana przepisu, która obowiązuje od 1 stycznia br., polega na tym, że w przypadku gdy nauczyciel będzie miał przerwę w zatrudnieniu do 3 miesięcy, to okres ten nie przerwie siedmioletniego stażu pracy uprawniającego do urlopu. Biorąc powyższe pod uwagę, nie sposób zgodzić się z opinią, że zmiana jest niekorzystna dla nauczycieli i generuje oszczędności finansowe.

Propozycja szerszych zmian treści rozporządzenia, dotyczących pozostałych kwestii (innych niż zmiana wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego oraz likwidacja ostatniego/czwartego poziomu zaszeregowania płacowego i połączenia go z trzecim poziomem), wykracza poza zakres niniejszych zmian polegających wyłącznie na podwyższeniu minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego w związku ze wzrostem kwoty bazowej dla nauczycieli, jak również na likwidacji czwartego poziomu zaszeregowania płacowego. Wprowadzenie postulowanych zmian nie jest możliwe bez uprzedniej zmiany ustawy – Karta Nauczyciela. Zmiany dotyczące m.in. dodatków funkcyjnych, dodatków motywacyjnych, dodatków za trudne i uciążliwe warunki pracy wiążą się z koniecznością dokonania zmian systemowych.

Z poważaniem,

Anna Zalewska